

Силабус навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ СМЕРТІ»
Освітньо-професійної програми «Практична психологія»
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 053 «Психологія»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента ОП
Курс	4 (четвертий)
Семестр	8 (семестр)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	4 кредити /120 годин
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія смерті» є психологічні аспекти феномену смерті та вмирання. Дисципліна вивчає методи роботи психологів з людьми, які переживають втрату, страх смерті чи кризу смислу буття людини. Завдання дисципліни – допомогти студентам зрозуміти психологічну складність цього феномену та навчитися надавати кваліфіковану підтримку в таких ситуаціях.
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Метою вивчення дисципліни «Психологія смерті» є формування у здобувачів цілісного уявлення про психологічні, соціокультурні та екзистенційні аспекти феномену смерті, розвиток розуміння емоційних і когнітивних реакцій на смерть та втрату, а також підготовка до надання психологічної допомоги людям, які переживають кризові ситуації, пов'язані зі смертністю. Ця мета охоплює розвиток навичок рефлексії, емоційної стійкості та здатності працювати з особистими та професійними викликами у контексті теми смерті й вмирання.
Чому можна навчитися (результати навчання)	<p>ПР4. Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.</p> <p>ПР5. Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для поінформованої аудиторії, формулювати розгорнутий аналіз та тези досліджень.</p>
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p>

	<p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціальні (фахові компетентності): СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p>
Навчальна логістика	<p>Зміст дисципліни: Основні підходи до розуміння смерті у психологічній науці. Історичний огляд досліджень смерті. Причини та етапи вивчення смерті в психології. Дитячі уявлення про смерть: Як діти сприймають смерть та вплив когнітивного розвитку на це розуміння. Смерть у контексті культури та релігії: Вплив культури і релігії на уявлення про смерть. Боязнь смерті та її подолання: Як страх смерті впливає на психіку і способи його подолання. Феномен близькосмертних переживань: Дослідження та психологічний аналіз близькосмертних досвідів. Смерть як частина життєвого циклу: вивчення смерті в контексті розвитку особистості. Психологічний вплив втрати близьких: моделі горя та їх вплив на психічний стан. Смерть у світлі духовності та релігії: взаємозв'язок між духовними переконаннями та ставленням до смерті. Психологія підготовки до смерті: як люди готуються до смерті і як це впливає на їхній психічний стан. Уявлення про життя після смерті: як віра у потойбічне життя впливає на психологію людини. Екзистенціальні аспекти смерті: як усвідомлення власної смертності сприяє особистісному росту Види занять: лекції, практичні заняття. Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, дослідницький, імітаційне моделювання, метод проєктів, метод аналізу конкретних виробничих ситуацій (case-study), робота в малих групах, робота в парах, дискусія, мозкова атака, рольова гра. Форми навчання: денна, заочна.</p>
Пререквізити	<p>Вступ до спеціальності; Загальна психологія; Практикум з загальної психології; Фахова ознайомлювальна практика.</p>
Пореквізити	<p>Курсові роботи з таких навчальних дисциплін: «Експериментальна психологія», «Психодіагностика», «Соціальна психологія», «Практикум з групової психокорекції»; Діагностична практика; Професійно-орієнтована практика; Кваліфікаційна робота.</p>
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ	<p>Навчальна та наукова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І.О. Черезова. – Бердянськ, БДПУ, 2016. – 193 с. 2. Сіренко, В. О., Лещенко, І. Т. (2021) <i>Психологія ігор смерті</i>. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2021» : ХХІІІ Всеукраїнська наукова конференція молодих учених / редкол. : О. В. Черевко (голова) [та ін.]. с. 353-354.

	<p>3. Живоглядів, Ю., & Носаль, Л. (2022). Екзистенційна психологія кризових станів особистості: тривога та вина в переживанні вибору майбутнього. <i>Вчені записки Університету «КРОК»</i>, (2(66), 165–172. https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-165-172</p> <p>4. Хміляр, О. (2020). Психологія поведінки суїцидента. <i>Вісник Національного університету оборони України</i>, 51(1), 144–150. https://doi.org/10.33099/2617-6858-2019-51-1-144-150</p> <p>5. Сініцина, Ю. Психологія в'язня концтабору: зміни перед лицем смерті (за записами Віктора Франкла). Голокост в Україні: академічний, комеморіальний та освітній аспект: матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Харків, 28 вересня 2021 р. – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. – 120 с.</p>	
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання	
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Залік	
Кафедра	Педагогіки та психології професійної освіти	
Факультет	Лінгвістики та соціальних комунікацій	
Викладач(і)		<p>МИХЕСВА Тамара Олександрівна</p> <p>Посада: старший викладач</p> <p>Вчений ступінь: доктор філософії</p> <p>E-mail: tamara.mikheyeva@npp.nau.edu.ua</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс	
Лінк на дисципліну		